

HATÁR-KŐ

Nyelvek fölött, a Fellegvár alatt Pohárnyi fény Kolozsváron

Folytatás a május 30-ai számunkból

Egy antológiát, ha mégoly rendhagyóak is megjelenési feltételei („Ez az első olyan kétnyelvű versantológia”, amelyben közösen vannak jelen Kolozsvár kortárs (a szerkesztéskor itt élő) költői, s amely könyvet a városvezetés (tanács és polgármesteri hivatal) adott ki, jelentetett meg” – jegyzi meg a kötet szerkesztője/válogatója: Molnos Lajos) egy irodalomkritikai bevezető szokott felavatni, amely a kötet szerkezetét taglalja, a sorakozó versek bizonyos rendszerét tárja fel, generációs csoportosulásokat, nemzedéki vonulatokat mutat be. Azaz: előkészíti az olvasót az egységélmény befogadására, arra, hogy az ábécé sorrendben felvonultatott szerzőket ne névsorolvasás-alapon rendszerezze tudatában, hanem eszmék, irányzatok mentén, az illető csoporton, műhelyen belül, amelyben a művek megszülettek. A *Pohárnyi fény* esetében ez a rendszerező tanulmány lett volna a *kezdő*, amely az életrajzi adatokon túl a költők egymáshoz való viszonyára, kölcsönös kulturális függőségére, közös sorsára is utal – árnyaltabbá, sőt, talán teljessé téve a képet. Jelen kötetből ez hiányzik. Az olvasó pedig hiányolja. Igaz, Petru Poanta (megyei művelődési főfelügyelő) utószava megkísérelti az összegzést, de mentegetőzik: „...helyszíre miatt nem vállalkoztam most tüzetes összehasonlító tanulmányra”.

Kétségtelen viszont: lenyűgöző a szinkavalkád, a versek zsiabongása; ki tudja, talán így jó olvasni a kolozsvári költőket: behatárolásnak fittyet hányva, előfeltételek és -ítéletek nélkül: Kezdődik az a-betűsökkal – Anania Valeriu, Azap Ioan Pavel – folytatódik a bésekkel: Balázs Imre József, Badescu Horea, Benő Attila. Zé kezdőbetűs kolozsvári költő kíváncsnak kétnyelvű kötetünk végére...

Itt és most, vagyis 2005 tavaszán abban a városban,

amelybe lassan már csak hálai jár a lélek (és a kincs), nagyon jó érzés ilyen gazdag könyvet lapozni. Elégtétel-féllet érez az ember, amikor „kétnyelven” szóló, kolozsvári műhelyből kikerült verset olvas. De mégsem attól határkő a kétnyelvű antológia, hogy a „városvezetés” adta ki, hanem azért, mert tanúságtétel ez a kötet arról, hogy az új, poszt-kincses Kolozsvárban a költészet úgy közkinccs, ahogy van: többnyelvűen. Tanúságtétel a Fellegvár alatti, nyelvek fölötti város kulturális hegemoniájáról. A szándék és megvalósulás csodája nem utolsó sorban a szerkesztő-válogató Molnos Lajos érdeme, aki ezzel a munkával határkövet görgetett hegyre. Csendben, lírai zöldhatár mentén.

Az utószó írója megjegyzi, hogy a kötet szerzői – „a kozmopolita polgárváros”, „centrum-tudatú város” költői – „valamennyien a lírai modernizmus hívei”, mintegy sugallva, hogy az állítást visszafelé is érvényesnek tekinti: a modern gondolkodás előfeltétele a kedvező közeg. Poanta „kultúrter”-ként érzékeli azt, amit Molnos, a költő és válogató, valamint a mi számunkra is: otthon. Tehát líra. A válogatásban még azok a költők is lírai oldalukról mutatkoznak meg, akik közismerten az „északi pontosság fogékony közegét” vallják otthonuknak. Jó példa a mélylira-centrikusságra a kötetben jelentkező, egészen eltérő ihletből eredő „Nagycsütörtök-versek” sora: Kónya-Hamar Sándor és maga Molnos Lajos is ráhangolódik Székelykocsárdra; Kónya ott született, és karácsonyi fényben látta azt a helyet, ami Molnos számára Dsidán keresztül válik létélménnyé.

Varázslatos színeket és fényeket old ki a kötet szerkesztője majd mindenikből, szép az *elmúlás mélabúja* is: „Levelek hullnak/jó volna tudni, mit irt/a nyár reájuk” – Jánky Béla; „Mint a gondolat a szó fényében/önmagá fényében a költő” – Mircea Goga; Tűz-víz-föld: társa félelemnek” – Egyed Emese; „Őszül az éj/készül valami fölöttem” – Bíró László Ferenc. Aztán felgyorsul a kötet, tetőzik: „Gyors csillagok kavarnak égi port” – Tompa Gábor; „Némán vágatták át a délutánt/ a napok könnyét” – Ionut Tene. A záróképp persee

az otthoné, a kútgyökereké: „Volt ott egy kút is, mint Erdély őszi éje” – Petre Bucsa; „Mély, mint a kút s a csillagatlan éj” – Jancsik Pál.

Azzal szerettem volna kezdeni, amit Molnos ír a kötet utószavában: „Ma már egyazon műhelybéliel sem figyelnek egymásra. Szomorú, lehangoló. Ez a közös kötet az egymásra figyelés ösztökélője is akar lenni.” Szép gondolat, nemes célkitűzés.

Végezetül álljon itta kolozsvári költősereg, rang-, felség-, cég-, céh- és fegyvernem-jelzések és jelek nélkül: Anania Valeriu, Ioan-Paul Azap, Balázs Imre József, Horia Bădescu, Benő Attila, Bíró László Ferenc, Bojan Mariana, Bréda Ferenc, Breddea-Deşliu Olimpia, Bucsa Petre, Bulat Virgil, Bumb Adrian-Mihai, Cerna Dumitru, Cetea Doina, Cocora Ion, Cristofor Ion, Cseh Katalin, Cubleşan Constantin, Damaschin Dan, Dăncu Vasile George, Demény Péter, Egyed Emese, Egyed Péter, Gáll Attila, Goga Mircea, Hompot Ana, Igna Vasile, Jancsik Pál, Jánky Béla, Kányádi Sándor, Karácsonyi Zolt, Király Farkas, Király László, Király Zoltán, Kónya-Hamar Sándor, László Noémi, Lászlóffy Aladár, Lászlóffy Csaba, Leon Virgil, Létay Lajos, Manasia Ştefan, Mihaiu Virgil, Mocanu Nicolae, Molnos Lajos, Mureşan Ioan, Mureşeanu Marcel, Muthu Mircea, Negru Ioan, Orbán János Dénes, Pal Maria, Papp Attila Zsolt, Petean Mircea, Petreu Marta, Pop Ion, Popescu Adrian, Rău Aurel, Rugu Persida, Sántha Attila, Savu George, Scorobete Miron, Szántai János, Szöcs Géza, Taşcu Valentin, Tompa Gábor, Ţarină Victor, Ţene Ionuţ, Visky András, Vişan Dorel.

Szabó Csaba

*Un pahar cu lumină – Pohárnyi fény. Antologie poeţi contemporani clujeni – Kolozsvári kortárs költők antológiája. Válogatta és szerkesztette: Molnos Lajos. Tinivár Kiadó, Kolozsvár, 2005.

ORSZÁG-UTAK

A hírnév diszítóvonalai Az elfeledett Borgó-völgy történetei

Az igazságtalanságok tárháza kimeríthetetlen. A történelem általtermeltekét már megszoktuk, de a földrajz igazságos voltát illetően eddig nem voltak kétségeink. De csalódnunk kellett benne, noha tárgyilagos, elfogulatlan - egzakt - tudományként tartottuk számon. A földrajz akkor válik manipulálhatóvá, amikor a toponímia, a névadás ingoványos területére lépünk. Itt van például az erdélyi Beszterce folyó: nem azonos a folyamkedvű, hegyláncokat hasító, moldvai nagyBesztercével, csupán név- illetve tájrokoná eredettörténetét pedig végképp elfelejteni látszik a közönyös jelen.

(Folytatás a 2-ik oldalon)

A Világhírnev - VILÁGHÁLÓS (H)IROdalmi NÉV-sorolvasó) olyan riportokat, könyvrecenziókat közöl, amelyek az újtranszilvanizmus fényében láttatják Erdély szórványvidékeinek mindennapjait. A www.vilaghirnev.net honlap nyomtatott változatát a Polysoft Kft. működteti. Felújítva / megjelenik kéthetente. Igazgató:Szegő József Főszerkesztő: Szabó Csaba Olvasószerkesztő: Szabó Attila Tördelés: Kovács Gyula **Megrendelés: 0264-555718** **Ára nincs.** Azaz: megfizethetetlen.

SEREG-SZEMLE

Búcsú a felmentő seregtől Szórványtengelyek 3., Nagyenyed

Szórványtengelyek címmel rendhagyó közösség- illetve önismeretfejlesztő találkozót szervezett június 4-én Nagyenyeden a Világhírnev internetes névsorolvasó és a Nagyszebeni RMDSZ. A rendezvény fő célja a hazai szórványtelepülések közötti kapcsolatok megteremtésének vagy felvételének elősegítése, illetve ezek továbbfejlesztése, meggyökereztetése volt. A rendezvényen Szeben, Brassó, Kovászna, Fehér, Beszterce-Naszód, Kolozs és Szilágy megyei (szórvány)települések küldöttségei, szószólói vettek részt. A házigazdák régióját Lőrincz Konrád Artúr, Szöcs Ildikó és Dvorácsek Ágoston, Beszterce-Naszód megyét a Borsos K.László és Bauer Ilona által vezetett küldöttség, Nagyszeben és környékét Szombatfalvi Török Ferenc és Szombatfalvi Török Réka, Zilah vonzáskörzetét Kerekes Edit és csapata, a Barcaságot pedig Gödri József illetve Magdó János képviselték. A Kolozs és Kovászna megyei küldöttségben nemcsak szórványkörnyezetben építkezők - mint például Szabó Csongor -, de az erdélyi magyar művelődési élet képviselői is ott voltak, többek között Murádin László, Ambrus Ágnes, Veres Enikő, Szegő József, Kovács Gyula, Keresztes Éva.

(Folytatás a 2-ik oldalon)

PENGE-VÁLTÁS

Trianon a tükörben: Tükröm, tükröm, mondd meg nékem, kiből van több a vidéken?

A nemzetiség eszméje az egyes népek azon törekvésében nyilvánul, mellyel mindenikük azon helyzet elfoglalása után fárad, melyre magát múltjánál (történetijogánál), nagyságánál vagy más tulajdonságainál fogva jogosítottnak véli. - írta Eötvös József A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államhatalomra című munkájában. Most, a XXI század elején feltesszük a kérdést: ki is az a külső, megfellebbezhetetlen tekintély, aki egy nemzet önmagáról kialakított képét, az általa megszabott történelmi rendeltetést szavatolja, illetve elfogadja és egyetemes érvényűvé teszi. Nem késlekedem a válaszadással: a sorson kívül nincs ilyen tekintély. Vannak ellenben mérhető dolgok.

A számadatok tükrében - szoktuk mondogatni, amikor állításainkban a tárgyilagosság igényével akarunk fellépni. És ez a tükör tényleg nem szokott hazudni annak, aki szemben áll vele, és a saját szeméből induló fénysugarak visszatérnek a saját szemébe. Mert ha történetesen oldalra pillantunk, akkor a mellettünk álló alakja rajzolódik ki a tükör képmezéjében. A világot ugyanis sosem olyannak látjuk, amilyen, hanem amilyenek mi magunk vagyunk. Ha Trianon igazságos és jogos voltát nyomatékosítják az utódállamokban élő többségi nemzetek történészei, mindig a számadatok tükrét veszik elő. A békeszerződésben az akkori Magyarország elvesztette területének háromnegyedét, a magyar

(Folytatás a 3-ik oldalon)

Piața 1. Decembrie 1918 nr.6
Tel: 0269-218-253 / 0269-212080
Mobil: 0744-767-643 / 0788-767-602
Fax: 0269-217-721
E-mail: office@concefa.ro
Web: www.concefa.ro

PHOENIX

Firma de proiectare
in domeniul
constructiilor civile
si industriale

S&B IMPEX S.R.L.
Str. Avram Iancu nr.15
Sibiu
Tel/Fax: 0269-213-185

www.vilaghirnev.net

Totul pentru casa ta
PUMICO
www.pumico.com

PHOENIX KÖNYVESBOLT
STR. IULIU MANIU NR.6
CLUJ
TEL: 0264-594-126
Nálunk megtalálja azt, amit
otthon hiába keres...
Könyvespolcán

MOTOR ÉS AUTO
GUMI SZERVIZ
KEZELŐ KFT.

COLOR-PRINTS R.L.
Tipografie offset
colorprint@netcompsj.ro
450031 Zalău
Str. 22 Decembrie 66
Tel: 0260 661 752
Fax: 0260 660 598
www.optipar.com

ORSZÁG-UTAK

A hírnév diszítóvonalai Az elfeledett Borgó-völgy történetei

(Folytatás az 1. oldalról)

Kevesen tudják, hogy a Beszterce városát öntöző folyónak tulajdonképpen nem is Beszterce névre kellene hallgatnia: a névadás dicsőségétől azt a jóval hosszabb és markánsabb Borgót (Sztrázsa- Tihát) fosztotta meg, amely gyanútlanul csobogott kilométereken át Erdély belseje felé, míg belé nem kérezett két rövidke folyócska: aSzekul és a Beszterce. A találkozási ceremóniára Borgóprundnál került sor. A kistestvéreit jóhiszeműen befogadó Borgó egyszer csak arra ébredt, hogy elvesztette nevét - már csak Beszterce néven kezdték emlegetni. Tiltakozni próbált, de hangját elnyelte saját futó habja...

Ez a legalább ezeréves méltánytalanság a vidék hangulatára is rátelepedett: valahogy már a völgy legalsó falujánál, Oroszborgónál megérezni véltem a tájból áradó szomorúságot. A Borgó völgye - Alsó-, Közép-, Felső-, Marosborgó, Borgóprund, Borgóbeszterce, Borgótiha, Tihuca - amolyan nosztalgias hely, megindító. Beke György például a *Búvópatakokban* egy középborgói fazekascsaládnak állít emléket: annak a Gänău mesternek, aki amolyan utolsó mohikánként *“tartott ki a fazekasság mellett a Borgó völgyében”*, annak ellenére, hogy társai *“nyilván nem jó dolgukban hagytak fel az ősi mesterséggel”* a hetvenes évek végén. Beke anekdotikusan, de annál kiméletlenebbül érzékelteti az ún. Borgó völgyi **fekete-kerámia** halódását: *“a korong akkor állt le egészen, amikor a fazekas felesége is fémlábalással jött haza a városból”*. De a leleményes Gänău mester

nem adta fel, hanem újított: a **vörös kerámia** vonaldíszítésében találta meg a túlélés módját és útját. Abban a vörös kerámiában, amelyet már Kövári László is említ 1847-ben, az Erdély statisztikájában, nevezetesen “pipafüstös” vonatkozásban: szerinte a borgói pipák *“könnyűek és szépek”* ...

Itt állunk most Középborgón a Gänău-porta előtt. Riportfilmet szeretnék készíteni erről a családról, éspedig kétpilléreset: az egyik a diszítóvonal mentén beszélne el a fazekasörökség továbbélését, a hagyomány ápolását: *“öt gyermeke és tizenkét unokája van”* - írta Beke a hetvenes évek végén. A másik pillér pedig a mester azon kijelentése lenne, miszerint *“sok ezer fazekasmunkáját adta el életében, de olyan elégtételt pénz soha nem szerzett neki”*, mint azok a magyar diákok, akik őszinte érdeklődéssel *“kézről kézre adták borgói kancsóit”*.

Nem ugat a kutya - szabad a vásár. A házon fekete zászló, a nénin fekete kendő. Döbbenet hallgatjuk, és nem hiszünk a fülünknek: nyoma sincs már a Gänău kerámia-birodalomnak. A gyerekek nem folytatták a korongozást, a falu is rég felhagyott a mesterség üzésével. Egyetlen ember sem vesződik ma már a fazekaskoronggal itt Középborgón. Vége az évszázados hagyománynak...Hol a korong, kérdem, hol vannak a régi cserepek, kancsók, tányérok? Minden eltűnt, eltört, visszaváltozott agyagporrá? Semmi emlék, semmi nyoma nem maradt a díszítéses múltnak? Legalább egy cserépdarabot lássunk a jellegzetes fehér-fekete díszítésvonalakkal... Ha itt nincs, talán odébb, a többi leszármazottnál vagy szomszédnál...

A néninek megesis a szíve rajtunk: hátravezet bennünket a viharvert fészterhez. Nehezen nyílik a lakat, nehezen oszlik a homály odabenn. A sarokban éles szélű cserepek

halma, a korongozó felborulva, szemben a polcon néhány por- és sárburokban gubbasztó kancsó, fazék, virágcserep, csupor... - Viheti mind, ha annyira érdeklő - mondja a néni, akiről lassan kiderül, hogy oldalági rokona a híres fazekasmesternek, és már nagyon egyedül érzi magát ezen a világon. Nem viszem mind, hanem tisztelettudóan kiválasztok egyet, egy hasadtat. A fekete kendő keretében álló fehér arcon látni az elfogódottságot: talán most nyugodott végleg bele, hogy mindennek vége.

Ezt a csatát elvesztettük, mondom, és a Borgó völgyének felső végére kommandírozom a stábot. Ott van Marosborgó és Tihuca között az a fenyőmatuzsálem, amely körül Bem vívta egykoron nagy csatáját Urbánnal. Minden magyar és román turistakalauzban *“ott áll”* a fa, így hát bizakodva kutakodunk utána. Végül egy csordapásztornak esik meg a szíve rajtunk. - Villám csapott a fába 1977-ben, aztán állt még egy darabig, de most már eltűnt az egész... Csonka volt a törzse, nem volt mit kezdeni vele, árnyékot nem adott...

Igen. Az igazságtalanságok tárháza kimeríthetetlen. Most éppen azon gondolkodom, hogy egy villám tudatában lehet-e annak, hogy kegyeletsértést követ el? Manapság, midőn mindenek rehabilitáltak, talán ennek a vidéknek is igazságot szolgáltat majd valaki ennek a régióknak is. *“Hadak útja volt mindig a Borgó völgye. Békében kereskedők jártak a hadi utakon.”* Beke György szép jellemzését annyival egészíteném ki most, huszonöt év múltán, amikor sem hadak, sem szalagdíszeskerámiát vásárló kereskedők nem járják a vidéket, hogy a tájnak maradt egy idővel-feledéssel dacoló, hűséges díszítésvonal: maga a Borgó. Akire a Beszterce néhány kilométerrel odébb rákényszeríti a nevét.

Szabó Csaba

SEREG-SZEMLE

Búcsú a felmentő seregtől Szórványtengelyek 3., Nagyenyed

(Folytatás az 1. oldalról)

Arendezvény az úgynevezett szakmai illetve eszmei szórványmozgalom alapító ünnepe is volt egyben, hiszen olyan személyiségeket sikerült itt emberközébe visszahozni, mint Horger Antal vagy a meráni Gertrúd királyné. Az immár harmadszorra megrendezett Szórványtengelyek ezúttal

is az egészséges borzosság jegyeit viselte magán: a szervezők egyben “kerítők” is voltak: közvetlen fellépésükkel egymásra

sikerült hangolniuk a résztvevőket. A rendezvény fő támogatói az Unitárius Püspökség, akolozsvári Szent Mihályplébánia, az OPTIPAR, a POLYSOFT, Bányai József ügyvéd és a Bethlen Gábor Kollégium voltak.

Köszönet a Világhírnev örökös támogatóinak: Polysoft Kft - Kolozsvár, Phoenix Könyvesház - Kolozsvár, COLORPRINT- Zilah, Kék Hold Kft. - Budapest, TINIVÁR - Kolozsvár, PUMICO - Nagyszeben, CONCEFA-Nagyszeben, S&B - Nagyszeben, Pro Zselyk Egyesület.

Szabó Csaba

PENGE-VÁLTÁS

Trianon a tükröben: Tükröm, tükröm, mondd meg nekem, kiből van több a vidéken?

(Folytatás az 1. oldalról)

lakosságnak pedig egyharmada került határokon kívülre. Ezeknek az adatoknak egy sajátos értékelését szeretném most megkísérlni, az olvasónak csupán elemi szintű számtani ismereteire hagyatkozva. Fogalmazhatunk fordítva is: a megmaradt területeken többségben magyarok maradtak, az elcsatolt országrészeknek pedig csupán egyhatod(!) részében laktak magyarok. Most tekintsünk el attól, hogy a magyarságnak csak a kétharmada maradt magyar területen, és csupán erre az egyhatodra összpontosítsunk. Ennek alapján megkockáztatom a következő

OLVASÓ - LÁMPA

A másság stádiumai Sáncalja, Sorstalanság, Neneka

A másság fogalomköre nagyon tág, nem lehet telíteni. Aki körülírt formára vágyik, annak le kell mondania arról, hogy új kihívásokkal szembesítse ezt az értéket.

Gyökerei a mi kultúránkban a bábeli nyelvzavarból táplálkoznak, és az emberiség harmadik bűnbeesésének, a gögös ég felé törés büntetéseként nehezedett az emberiség vállára. A bábeli események során születik meg viszont a kollektív öntudat: bizonyos emberek csoportja egy másik csoporttól eltérő nyelvet beszél. A boldog békeidők világnyelve az öntudatlanságot is jelentette: a népek paradicsomi állapota, amikor még nem ettek a nyelv tudás fájának gyümölcséből. Az önazonosság-tudat azt jelenti: azonos vagyok magammal azáltal, hogy másokhoz tartozom, akik szintén a nyelvemen beszélnek. Amennyiben a másság: keresztt, akkor megélése mindenkor küzdelmet, szenvedést ígér.

A pünkösdi nyelvcsoda viszont a másság

Címünk: 400105
Cluj-Napoca,
Bd. 21 Decembrie
1989 nr.21.

Telefonszámunk:
+40-264-592729.

kijelentést. Ha a trianoni békeszerződés igazságosságát mennyiségi alapokra helyezzük, akkor (a számadatok tükrében) az egyhatodot a háromnegyedhez arányítva 16,66%-ban laktuk 1921-ben az elcsatolt részeket. Ez némi csúsztatással azt is jelenti, hogy Trianon igazságossága 83,33%-ot tesz ki, míg a ránk nézve igazságtalan volta csupán 16,66%-os. Ebből annak is kell következnie, hogy veszteségérzetünket, kismimmiztségünk érzését, megalázottságunk tudatát is hozzá kellene, hogy igazítsuk a számadatokhoz. Ilyen címen a szenvedés objektív mértékét különböző más esetekben is meg lehet határozni. Például egy anyának a háborúban elvesztett fia miatt érzett gyászának jogossága 100%-os, amennyiben honvédő háborúban esett el a fiú, és - mondjuk - 83,33%-os,

tiszteletét teszi isteni rendelésűvé: a tanítványok által hirdett evangélium mindenkihez személyes üzenetként vált: joggal érezte mindenki, hogy személyesen neki szól, az ő nyelvén az üzenet. Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a másság tisztelésének e csodálatos kinyilatkozta-tása mögött egyesek felfedezték az emberi számítást: csupán az „édes bor” számlájára írták azt, hogy az emberek csupán részegségükben vélik érteni az üzenetet. Aki „józan” maradt, az macacsul védte tovább a maga, a másik ellenében kialakított másságát...

A másság fogalmának e felemás értelmezése felelős azért, hogy evilági többezer éves civilizációs vándorutunk alatt másnak lenni hol jó, és kívánatos dolog volt, hol pedig egzisztenciális **sáncalj**, kiküszöbölendő mutáció, **sorstalanság**, amelyet viszont a mindenható genetikai törvények mostak tisztára; mutáció, azaz a genetikai másság-motor nélkül ugyanis nincs fejlődés, nincs történelmi óriáslépés, viszont a színre lépett „másnak” igencsak rögzös utat készített a sors.

A másság minden korban *más* volt. Megélni a másságot – tehát nemcsak elszenvadni azt – nem jelent(ett) mindig lét-többletet, nem mozgósít(ott) mindig többletenergiaikat. Mert lehet luxus-másságot is élni: aki a csoporthoz tartozás élményét nem

ha hódító háborúban lelte halálát. Továbbá 65,66%-os jogosságú gyászra formálhat jogot az az anya, akinek fia megszálló csapatban szolgált. És most váltunk léptéket: történelmi eseményeket vessünk e szigorú kritériumrendszer elbírálása alá.

Mohács fájdalma 54,12%-os jogossági minősítést kap(hat), a világségi fegyverlettel 49,5%-ban tarthat igényt jogerős gyászra, a Don- kanyari tragediára való emlékezésnek csupán 23,47%-ban jár méltányos borzadály és megfellebbezhetetlen iszonyat. Amennyiben nem vagyunk meggyőződve valaminek az igazságosságáról, folyamodjunk bátran a számadatok tükréhez. Amely lehet, hogy görbe.

Szabó Attila

egyenileg, vagyis belülről éli meg, annak a másság csupán színezékanyag az életében.

A másság tudatos megélésenek gyönyörű szép példája Zrinyi Gábor Irén rendhagyó kötete*, amelyben egy olyan másság-tudatot tár elénk, amelynek egyik összetevője a szemérmes vagy éppen elfojtott rajongás saját identitásért, a másik pedig a többséggel szembeni alázat, tiszteletteljes szorongás. A többség – tömegmásság – kemény kézzel takaréklángra fordítja az ő lobogását: Zrinyi Gábor Irén ugyanis roma. Jó roma, mondhatnánk, amennyiben fogalmunk lenne arról, micsoda is tulajdonképpen a *jó román*, a *jó német*, a *jó magyar*. Ebben az egyenlőtlen szárú háromszögben, a transzilván erkölcsi térképén hiába keressük a helyét: egy negyedik dimenzióban létezik, a lehetőség dimenziójában, amellyel megbontja a teret: *„Elnézést, hogy e kis könyvecske életben akar maradni! Mert neki is van külön élete! A roma nemzetiség még ma, a harmadik évezredben is úton van. Sok víz folyik még le a Maroson, amíg azt mondhatja magáról: életbe léptem.”* – írja a szerző a *nekem címzett levelében*.

(Folytatjuk)

Bányai József ügyvéd

Iroda:
Kolozsvár(Cluj)
Pitesti u. 3/2
Tel:+40-722-365-391